

Question & Answer Vaccineren

Informatie over de COVID-19 vaccinaties

De GGD Zuid-Holland Zuid biedt sinds januari 2020 vaccinaties aan tegen COVID-19. De vaccinaties worden in de leeftijdscategorie 12 jaar en ouder gegeven op de priklocaties. De vaccinaties zijn bedoeld om de besmettingen met COVID-19 terug te dringen. Hiermee hopen we op minder overlijdens en ziekenhuisopnames als gevolg van een besmetting met het coronavirus. Deze Q&A is bedoeld om iedereen goed te informeren over de COVID-19 vaccinaties. Zo kan iedereen een weloverwogen keuze maken.

Wat is COVID-19?

COVID-19 is de ziekte die wordt veroorzaakt door het coronavirus. De ziekte kan luchtwegklachten, koorts en in ernstige gevallen ademhalingsproblemen veroorzaken. De klachten kunnen lijken op een verkoudheid. Het virus wordt verspreid door druppeltjes. Bijvoorbeeld door hoesten, niezen, zingen of praten.

Wat gebeurt er bij een infectie?

Bij een infectie met het coronavirus, herkent je lichaam het virus als indringer door het spike-eiwit. Dit spike-eiwit is een kenmerkend uitsteeksel van het coronavirus. Vervolgens gaat je lichaam op deze inbraak reageren en maakt het antistoffen (afweerstoffen tegen de indringer). Bij een volgende keer dat je besmet raakt, beschermen deze afweerstoffen je en word je minder ziek. Je afweer wordt zo ook sterker. Dit zorgt ervoor dat, als je opnieuw besmet raakt, je minder ziek wordt.

Zwanger en COVID-19

Zwangere vrouwen hebben een hoger risico om ernstig ziek te worden van een besmetting met het coronavirus dan een niet zwangere vrouw. Zij hebben een verhoogd kans om in het ziekenhuis terecht te komen. Ook hebben zwangere vrouwen een risico op zwangerschapscomplicaties, zoals ernstige ontstekingen en verdikkingen van de placenta en vroeggeboorte. Het is daarom van groot belang dat zwangere vrouwen zich vaccineren tegen COVID-19.

Wat zijn vaccinaties?

Door een vaccin probeert je lichaam antistoffen te maken, zonder dat je eerst ziek hoeft te worden. Dit doe je door het spike-eiwit te presenteren aan je lichaam. Je lichaam herkent dit als indringer en maakt antistoffen. Op deze manier kan je lichaam de infectie sneller klaren, zonder de nadelen van een infectie met het virus zelf. Echter bestaat de kans

nog steeds om besmet te raken. Het doel van het vaccin is om te beschermen voor ernstige ziekte.

Wat is een mRNA vaccin?

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) adviseert alle zwangere vrouwen om zich te laten vaccineren met een mRNA-vaccin. mRNA-vaccins zijn bijvoorbeeld de vaccins van BioNTech/Pfizer en Moderna.

Een mRNA-vaccin bevat een kopie van genetische informatie: het mRNA. Ons DNA (genetisch materiaal) maakt ook zelf mRNA. Het mRNA is een soort recept voor eiwitten in ons lichaam. Deze eiwitten hebben allerlei verschillende functies in ons lichaam. Na enkele dagen wordt het mRNA uit het lichaam verwijderd, omdat je anders te veel van een bepaald eiwit zou aanmaken. Het mRNA van het vaccin komt niet bij ons eigen DNA, DNA zit veilig in de celkern. Het DNA blijft dus onveranderd! Het mRNA van het vaccin zorgt dus voor het aanmaken van een kenmerkend eiwit van het coronavirus: het spike-eiwit. Stukjes van dit eiwit worden herkend door de afweercellen in het lichaam. Als reactie hierop maakt je lichaam antistoffen aan. Kom je daarna in contact met het coronavirus? Dan beschermen die antistoffen jouw lichaam. Hierdoor wordt de kans klein dat u ernstig ziek wordt van het virus.

Kan ik onvruchtbaar worden na mijn vaccinatie?

De vaccinatie heeft geen invloed op de vruchtbaarheid bij mannen en vrouwen. Tijdens de zwangerschap heeft de vaccinatie geen invloed op de aanleg van de placenta. Dit blijkt uit onderzoeken (zogenoemde toxiciteitsstudies) die zijn uitgevoerd.

Hebben de coronavaccins invloed op pilgebruik/en of andere anticonceptiemiddelen?

Vaccins hebben geen invloed op de werkzaamheid van de pil of andere anticonceptiemiddelen. Omgekeerd hebben de pil of andere anticonceptiemiddelen ook geen invloed op de werkzaamheid van het vaccin.

Ik ben zwanger, mag ik gevaccineerd worden?

Op basis van de onderzoekgegevens en onderzoek over de werking van deze vaccins, zijn er geen redenen om aan te nemen dat deze vaccins schadelijk zouden zijn bij gebruik in de zwangerschap. Inmiddels weten we dat in de Verenigde Staten 90.000 zwangere vrouwen zijn gevaccineerd met de mRNA-vaccins van Pfizer en Moderna. Er zijn daarbij geen ernstige bijwerkingen gemeld. Daarom is het advies aan alle zwangere vrouwen om - als zij hiervoor opgeroepen worden - zich te laten vaccineren.

Over de veiligheid van het vaccin van Janssen tijdens de zwangerschap is op dit moment nog onvoldoende bekend. Intussen zijn wereldwijd miljoenen zwangere vrouwen gevaccineerd. Het vaccin is effectief en veilig na toediening in de zwangerschap en in het kraambed.

Ik wil zwanger worden, kan ik gevaccineerd worden?

Bij een zwangerschapswens kan je gewoon gevaccineerd worden. De Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie (NVOG) en het

RIVM geven aan dat een coronavaccinatie kan bij IVF (In Vitro Fertilisatie) behandelingen. Als iemand deelneemt aan een IVF-traject dan is het advies om de timing van de vaccinatie af te stemmen met de behandelend arts.

Is de coronavaccinatie schadelijk voor mijn kind?

Op dit moment zijn er geen aanwijzingen dat een coronavaccinatie schadelijk kan zijn voor u of uw kind. Pasgeboren baby's zijn beschermd tegen infectieziekten door de antistoffen die zij krijgen van hun moeder via de placenta. Dit lijkt voor een coronavaccinatie ook het geval.

In welke trimester mag ik gevaccineerd worden?

Vaccinaties kunnen tijdens de hele zwangerschap gegeven worden. De voorkeur is om een vaccinatie na het 1e trimester te nemen, ook als hierdoor een langer interval tussen de 1e en 2e vaccinatie optreedt. Hoewel de werkgroep van het NVOG bij voorkeur vaccinatie na het 1e trimester ziet plaatsvinden, ziet zij vooralsnog geen bezwaar tegen vaccinatie in het 1e trimester en neemt zij aan dat toediening in deze fase van de zwangerschap ook veilig is. Wil je liever niet in de eerste 12 weken gevaccineerd worden? Plan je vaccinatie dan daarna. Wacht liever niet tot het einde van de zwangerschap. Als je aan het einde van je zwangerschap besmet wordt met een COVID-19 infectie heb je namelijk meer risico op complicaties.

Zijn pasgeboren baby's beschermd na vaccinatie tijdens zwangerschap?

Pasgeboren baby's zijn beschermd tegen infectieziekten door de antistoffen die zij krijgen van hun moeder via de placenta. Deze antistoffen verdwijnen langzaam in de maanden na de geboorte. We weten nog niet of dit voor de antistoffen na coronavaccinatie ook zo is, maar dat lijkt wel aannemelijk.

Een boostervaccinatie in de zwangerschap, kan dat?

Ja, dat kan. Ook als je zwanger bent, kun je de boosterprik nemen als je hiervoor een uitnodiging hebt gekregen. Als zwangere vrouw loop je meer risico om ernstig ziek te worden van COVID-19. Dit kan gevolgen hebben voor moeder en kind. Voor zwangere vrouwen geldt dat mRNA vaccins (Pfizer en Moderna) veilig zijn bevonden. Ook de NVOG beveelt in haar Standpunt Vaccinatie tegen COVID-19 rondom zwangerschap een boosterprik voor zwangere vrouwen aan. De boosterprik kan op elk moment in de zwangerschap worden gegeven.

Mag ik borstvoeding geven als ik ben gevaccineerd?

Ja dat mag. Er zijn geen aanwijzingen dat het vaccin in de moedermelk komt en zo bij het kind kan komen. De antistoffen die jij aanmaakt als reactie op het vaccin komen wel in de borstvoeding terecht. Op deze manier beschermt jouw lichaam ook je kindje een beetje, tot drie maanden nadat je bent gestopt met borstvoeding.

Ik krijg een kinkhoestvaccinatie, mag ik gevaccineerd worden?

- Vóór coronavaccinatie: bij een geplande vaccinatie met een geïnactiveerd vaccin is een

interval van één week vóór de COVID-19 vaccinatie voldoende.

- Na coronavaccinatie: Tussen een coronavaccinatie en een andere vaccinatie, zoals de maternale kinkhoest vaccinatie, is het advies om minstens 14 dagen ertussen te plannen.

Ik krijg een rhesusprik (anti-D), mag ik gevaccineerd worden?

Anti-D (rhesus-D-immunoglobuline) is geen vaccin en de antistoffen in rhesus-D-immunoglobuline beïnvloeden de werking van het COVID-19-vaccin niet (COVID-19-vaccin is geen levend vaccin). Anti-D en COVID-19-vaccin kunnen dus zonder interval gegeven worden, dit kan ook op dezelfde dag gebeuren.

Kan ik menstruatiestoornissen krijgen?

Menstruatiestoornissen komen vaak voor bij vrouwen, dit hoeft niet per se samen te hangen met het coronavaccin. Wel zien we soms bij andere vaccinaties ook menstruatiestoornissen. Door het geven van een vaccinatie wordt je immuunsysteem aan het werk gezet om alvast klaar te staan voor het geval er een echte (corona)infectie optreedt. Omdat het immuunsysteem ook een relatie heeft met de vrouwelijke hormoonspiegels, kan een vaccinatie van invloed zijn op de timing en de hevigheid van de menstruatie. Vaak duren de klachten niet langer dan 1 cyclus.

Evaluatie van de bijwerkingen

Vrouwen die zich laten vaccineren tijdens de zwangerschap kunnen meedoen aan Moeders van Morgen. Moeders van Morgen (onderdeel van Bijwerkingencentrum Lareb) doet onderzoek naar de veiligheid van vaccinaties en geneesmiddelen tijdens de zwangerschap. Aanmelden kan via www.moedersvanmorgen.nl.

Ik ben bang voor prikken, wat kan ik doen?

We weten dat ongeveer 35% van de mensen bang is om geprikt te worden, dit is heel normaal en komt dus vaak voor. Op de priklocatie kun je dit gerust aangeven. De medewerker zal jou dan verder begeleiden. Als je dit prettig vindt, mag je een begeleider meenemen.

Waar kan ik geprikt worden?

Als je ervoor kiest om gevaccineerd te worden, kun je op onderstaande site de laatste informatie vinden over de priklocaties en benodigdheden.

- www.prikkenzonderafpraak.nl

Voor meer informatie kijk op:

<https://www.ggdzhz.nl/corona/vaccinatie-tegen-het-coronavirus>

Wil je uitleg in een video kijk dan op

corona.steffie.nl/vaccinatie

Als je nog vragen hebt, bel met het landelijke informatielijn 0800-1351 (gratis).

